

> *Frapad* **Kelaouiñ**

☒ **1 - Lenn ha kompren**

Pennad-digeriñ

Kelaouennoù, gant Roparz Hemon
Sabotage!, Bremañ miz Even 2012

☒ **2 – Selaou ha kompren**

Ur Breton bet e Tunizia

Kelaouadenn video diwar-benn
Montroulez hag an trowardroioù

☒ **3 – Skrivañ**

Bezañ gouest da sevel daou bennad-
kelaouiñ

**Kelaouennoù brezhonek war ziskouez
en ul levraoueg**

☒ **4 – Komz didroc'h**

Bezañ gouest da ginnig ur pennad (ur bajennad hirder) tennet eus Bremañ

☒ **5 – Komz / divizout**

Labour daou-ha-daou : an eil a c'hoari perzh ur c'hazetenner, egile a zo
aterset gantañ

☒ **Yezhadur / geriaoueg**

Reolennoù diazez ar sevel pennadoù-kelaouiñ
Adweladennoù : an holl gemmadurioù

☒ **Sevenadur, istor ha douaroniezh Breizh**

Montroulez

Pennad-digeriñ

N'eus pemdezieg brezhonek ebet, met meur a gelaouenn vrezhonek a zo.

E-touez ar re ma kaver keleier liesseurt emañ Bremañ, a vez embannet bep miz abaoe 1980. Abaoe 2005 e vez embannet ar sizhunieg Ya! bep sizhun.

Bep miz e teu Al Lanv er-maez, ur gelaouenn a bep seurt pennadoù (keleier, preder, lennegezh) enni eo. Al Liamm eo ar gelaouenn vrezhonek goshañ. Embannet e vez bep tri miz abaoe 1948. Enni e kaver lennegezh, studiadennoù war al lennegezh, dezrevelloù beajoù hag all.

Ouzhpenn kelaouennoù paper e kaver keleier gant ar radioioù brezhonek, evel Radio Kerne pe Arvorig FM, hag a zo radioioù hollvrezhonek, Radio Kreiz Breizh ha Radio Bro Wened, ma klevet brezhoneg ha galleg.

War internet e kaver kalz keleier a denn da Vreizh, met e galleg peurliesañ.

E-pad pell (dre vras etre 1858 ha 1950) e voe ar c'helaouiñ war baper an hini implijetañ gant an dud. Hiziv an deiz ez eo internet, ar skinwel hag ar skingomz a vez implijet ar muiañ pa vez an dud o klask keleier.

Daoust ma'z eus bet ijinet kazetennoù a bep seurt (war dodennoù resis zo, evit lennerien zo, kazetennoù digoust) ez eo digresket a galz pouez ar c'hazetennoù paper.

Splann eo ar c'hemm pa seller ouzh ar pezh a zo c'hoarvezet e SUA. Bemdez e veze gwerzhet 53, 829 milion a gazetennoù pemdeziek eno e 1950.

E 2004 e veze gwerzhet 54,626 milion a gazetennoù bemdez, padal ez eo kresket ar boblañs eus 131,2 milion a dud er memes koulz. Ar geidenn hag a oa 353 skouerenn gwerzhet evit 1000 annezad a zo deuet da vezañ 183 evit 1000 den, da lavaret eo ez eus c'hoarvezet un digresk a 48,1%.

1 – Sav roll ar c'hazetennoù brezhonek meneget en destenn, hag o ferzhioù.

2 – Pet radio brezhonek a zo? Ha heñvel int?

3 – Peseurt media a vez implijet gant an dud hiziv an deiz?

4 - Klokaat an daolenn gant titouroù a zo en destenn

darvoud, tud...	sifr
	1858-1950
	1980
	1948
	53,829 milion
	48,10%

KELAOUENNOÙ

Reiñ d'an dud keleier ha danvez-lenn all, ken puilh ha ken klok ma c'hellint tremen hep lenn kelaouennoù estren.

Setu aze, a gredan, pal hor c'helaouennoù.

Ar skoilh kentañ a gavont war o hent eo niver bihan o lennerien. Dre se, evit bevañ, e kontont war brofoù digant tud a youl vat, ha war emaberzh o c'henlabourerien, (rener, sekretour, teñzorier, skrivagnerien). Daoust da se, ne gouezh ket druz an arc'hant en o c'hef. Unan hepken, *Al Liamm*, a vez moulet. Ar re all a vez liesskrivet.

Bezañ flamm, dedennus d'al lagad, skeudennet-stank, a zo — evit ar mare — en tu-hont d'o galloud. Da voulañ seurt kelaouennoù, e ranker kaout e-leizh a embannoù-kenwerzh, pe bezañ skoret gant strolladoù politikel, relijiel, h.a., pinvidik.

En tu-hont d'o galloud ivez bezañ aozet gant kelaouennerien a vicher. Graet int gant tud, dezho micherioù all, ha na c'hellont gouestlañ d'ar gelaouenn nemet un dam, bihan-bihan peurliesañ, eus o amzer.

Keit ha ma chomo Breizh evel m'emañ, n'eus gwellaenn ebet da c'heñver an holl draoù-se.

Gwelloc'h eta lezel a-gostez an hentoù dall, ha klask pe hent a zo frank, dre be hent e c'hell dont gwellaennoù.

N'eus nemet daou hent, da'm meno, hag an daou hent-se ken tost an eil d'egile ma lavarfen ne reont nemet unan :

Kreskiñ atav an danvez-lenn, — ha reiñ danvez-lenn a bep seurt.
Berr-ha-berr : *ledanaat an dachenn.*

32

Gant un tammig striv, evelato, a-berzh hor c'helaouennoù — hag un tammig bolontez vat eus ho perzh — e vo tizhet ar pal, ar palig distier-se : lakaat ur gelaouenn estren da chom e stal ar marc'hadour, ha pa ne ve nemet ur wech ar sizhun pe ar miz.

Krediñ a ran e vo tizhet. Merzet em eus, ha merzet hoc'h eus ivez moarvat, ez a hor c'helaouennoù atav war greskiñ : muioc'h a bajennoù, ha danvez puilhoc'h a bep doare. Sellit ouzh *Al Liamm*, ouzh *Barr-Heol*, ouzh *Skol*, ouzh *Ar Bed Keltiek*, ... feiz, sellit outo holl, pe dost.

Komz a ran diwar-benn *Ar Bed Keltiek*, peogwir eo hemañ a sell ouzhin dreist-holl. Kontit ar pajennoù : atav muioc'h, a vloaz da vloaz, hogozik a viz da viz. Ha ni war ar marc'had o pleustriñ war muioc'h a draoù.

Ster an anv hon eus dibabet, *Ar Bed Keltiek*, n'eo ket hepken an dam eus ar bed poblet gant Kelted, hogen ivez ar bed gwelet gant daoulagad Kelted.

*
* *

Klevet em eus un den o lavarout :

"Kefridi hor c'helaouennoù eo reiñ d'al lennerien danvez na gavont ket er c'helaouennoù all."

Hennezh eo menoz un den trec'het, unan eus ar re a soñj e tle sevenadur Breizh bezañ un dra e-kichen ur sevenadur all, un dra ouzhpenn, un dra da dremen an amzer, evel ma tremener amzer o tastum timbroù-post pe o c'hoari kartoù.

Pep tra a zo danvez d'hor c'helaouennoù. Mar kavet enno keleier pe studiadennoù heñvel ouzh ar re hoc'h eus lennet e lec'h all, ne vern. Keleier ar bed a-bezh, studiadennoù war gement skiant, kement arz, kement tra a zo dindan an oabl, hag en tu all d'an oabl,

Gwelomp ann dachenn goloet betek-henn gant hor c'helaouennoù :

1. Lizhiri-kaer :	<i>Al Liamm.</i>
2. Skiant ha prederouriezh :	<i>Preder.</i>
3. Kelenouriezh :	<i>Skol.</i>
4. Yezhoniezh :	<i>Hor Yezh.</i>
5. Politikerezh :	<i>Ar Stourmer.</i>
6. Bugale :	<i>Wanig ha Wenig.</i>
7. Liesseurt :	<i>Barr-Heol, Ar Bed Keltiek.</i>

(Ret eo kompren eo an daolenn-mañ un daolenn dre vras. N'eus ket a harzoù strizh. Hini pe hini eus ar c'helaouennoù-se a ya a-wechoù pelloc'h eget an dachenn merket dezhi amañ.)

Un den koumanantet d'an eizh kelaouenn-se, mar fell dezhañ lenn anezho *penn-da-benn*, a gav enno peadra da dremen meur a eurvezh bep miz. E Breizh avat, evel er broioù all, ne c'heller ket goulen digant pep den lenn *pep tra* a vez embannet e *pep kelaouenn*. Pep den a vez dedennet gant traoù 'zo, hag enoet-marv gant traoù all.

Pep unan, hep rankout lenn *pep kelaouenn* eus an deroù betek an dibenn, a dlefe koulskoude kavout a-walc'h a zudi hag a gelenenn en hor c'helaouennoù da c'hallout tremen ur wech an amzer dirak stal ar marc'hadour kelaouennoù estren hep prenañ e varc'hadourezh, o soñjal : "Perak foranañ va arc'hant gant ar c'helaouennoù-se, pa 'z eus koulz pe welloc'h war gelaouennoù va bro ?"

Evel ma welit, ne lavaran ket amañ dres ar pezh a lavaren e frazenn gentañ va fennad-skrid. Gouzout a ouzon ne c'hellit ket, lennerien gaezh, tremen a-grenn hep lenn kelaouennoù estren.

33

a rank bezañ lakaet dirak hol lennerien, — ha ne reomp forzh eus ar pezh a gavont pe na gavont ket er c'helaouennoù estren.

Ken ec'hon eo an dachenn ma choman souezhet pa vez lavaret pe skrivet din : "Sevel a-walc'h a rafenn pennadoù evit *Ar Bed Keltiek*, met ne ouzon ket diwar-benn petra".

Tud 'zo a seblant krediñ eo a-walc'h dimp kaout keleier eus Emsav Breizh : bodadeg amañ, prezegenn aze, rummad-kentelioù ahont. Gwir, keleier seurt-se a zo priziuz dimp. Fellout a ra dimp kaout anezho. Rankout a reomp kaout anezho. Hogen, ur wech kaset dimp ar re-se, e van c'hoazh *milionoù* ha *miliardoù* a destennoù da zibab. Grit ur pennad sklaer, kempenn, skrivet-reizh, ha bezit sur e vo degemeret, — ma n'eus ennañ netra kontrol d'ar skiant-vat, na gouest da lakaat tabutoù sot da sevel.

Dre astenn tachenn hor c'helaouennoù evel n'emañ, moulet pe liesskrivet, e c'hellomp ober kalz, *hep dispign re a arc'hant*. Aze emañ an dalc'h. An dispign a zo distier, hag ar frouezh a zo fonnus. Diouzh ampled ha levezon hor c'helaouennoù e vo nerzh hon Emsav.

miz Kerzu 1964

Roparz Hemon
Ar bed dre ar brezhoneg

***Kelaouennoù, gant Roparz Hemon
(Ar bed dre ar brezhoneg)***

Lenn ar pennad ha respont d'ar goulennoù

- 1 – Sav roll ar 7 kelaouenn meneget gant Roparz Hemon en e bennad.
- 2 – Klask e-touez ar 7 kelaouenn-se, pere a vez embannet c'hoazh hiziv an deiz.
- 3 – Petra a rafe un den a vefe koumanantet d'an holl kelaouennoù-se?
- 4 – Petra e oa soñj Roparz Hemon war ar fed embann keleier diwar-benn Breizh nemetken?
- 5 – Petra a ginnig ober neuze?

Gerioù da zisplegañ

puilh :

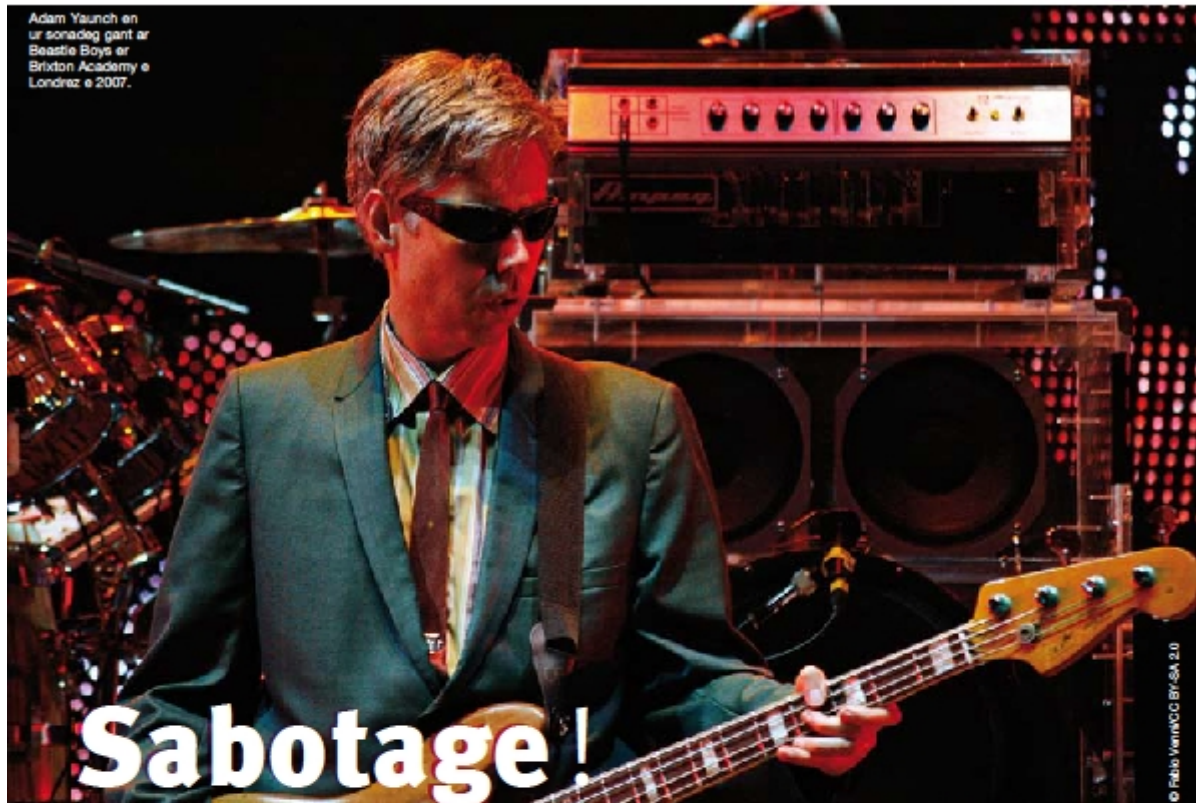
darn :

foranañ :

evelato :

kefridi :

Adam Yauch en
ur sonadeg gant ar
Beastie Boys er
Brixton Academy e
Londrez e 2007.

Sabotage!

D'ar 4 a viz Mae e oa marvet Adam Yauch, anavezet gant lesanvioù evel MCA pe Nathaniel Hörnblowér. Unan eus diazezerien ar strollad sonerezh punk hag hip-hop Beastie Boys e oa. Abaoe 2009 en doa ranket chom hep kemer perzh e sonadegoù abalamour d'ar c'hlañv ma oa. Ouzhpenn seniñ gitar boud ha kanañ e save videoioù ha perzh a gemeras e skoazellañ stourm Tibetiz.

d'ar 5 a viz Eost 1964 e voe ganet Adam Yauch e Brooklyn. Skoazeller sokial e oa evamm, ha livour ha tisavour e dad. P'edo war ar studi e skol-veur Edward R. Murrow Brooklyn e teskas seniñ gitar boud e-unan. Goude kejañ gant John Berry, Michael Diamond (Mike D) ha Kate Schellenbach e savjont Beastie Boys e 1979. O sonadeg kentañ a aozjont da lidañ 17^{vet} deiz-ha-bloaz Yauch e 1981. Ur strollad punk hardcore an hini oa, hag a sonas gant strolladoù ken brudet ha Dead Kennedys, Bad Brains ha Misfits. E 1983 ez eas kuit Berry diouzh ar strollad, hag a stagas gant sonerezh hip-hop.

SONEREZH HA MEDIA ALL

Kerkent hag embannet e bladenn gentañ, *Licensed to Ill* he zittl, e teuas ar strollad da vezañ brudet. Evit ar wech kentañ e oa savet sonerezh hip-hop gant tud wenn,

hag ar bladenn hip-hop kentañ tizhet ganti renkoù uhelañ *Billboard* SUA e voe ivez. Kement pladenn embannet gant ar strollad (menegomp *Check your Head*, *Ill Communication* pe *Hello Nasty*) a reas berzh, ha lod brasañ videoioù-klip Beastie Boys a voe savet gant Yauch gant an anv Nathaniel Hörnblowér.

Estreget sonerezh a oa e buhez Yauch. E 2002 e krouas ur studio enrollañ anvet Oscilloscope Laboratories hag un embregerezh produiñ filmoù, Oscilloscope Pictures, hag a voe implijet da sevel filmoù eus ar bed a-bezh. Paotr e gamera e oa-eñ ha gentañ e voe filmet triad sonadegoù Beastie Boys e 2006, lakaet da DVD gant an titl *Awesome, I Fuckin' Shot That!*.

BRUDAÑ STOURM TIBETIZ

Ne oa bet levezon relijiel ebet e buhez Yauch pa oa bugel, ha deuet d'an oad

gour e teuas da vezañ boudaour. Da heul e stagas gant difenn gwirioù Tibetiz ha gant luskad dieubidigezh Tibet. Gentañ eo e voe krouet an diazevadur Milarepa Fund e 1994. Un aozadur e bal dastum argant a-benn brudañ stourm broadel Tibetiz eo. Gant Yauch ha Milarepa e voe aozet sonadegoù anvet *Tibetan Freedom Concerts* bep bloaz etre 1996 ha 1999, hag en-dro e 2001 hag e 2003. A-drugarez da berzh Yauch e bed ar sonerezh e kemas perzh arzourien brudet-tre ha liesseurt evel U2, Rage Against the Machine, Run DMC, REM, Patti Smith, De La Soul pe Björk. Er Stadoù-Unanet e voe aozet ar sonadegoù kentañ, ha goude-se en Europa (Amsterdam) koulz hag en Azia (Tokyo) hag en Okeania (Sydney).

Ronan Ménardeau

Evit gouzout hiroc'h :
www.youtube.com/user/BeastieBoysVEVO
<http://blog.beastieboys.com>

Goulennoù

- 1 – Pet lesanv en doa dibabet Adam Yauch?
- 2 – Penaos ha pevare e tivizas deskiñ seniñ?
- 3 – E peseurt bloavezh e savas Beastie Boys?
- 4 – Gant peseurt strolladoù sonerion o doe tro da seniñ?
- 5 – Ha diaes e voe d'ar strollad bezañ brudet? Displeg.
- 6 – Perak e oa dibar Beastie Boys e bed ar sonerezh hip-hop?
- 7 – Petra a reas Yauch estreget seniñ?
- 8 – Gant peseurt relijion e voe desachet?
- 9 – Petra a reas Yauch da sikour Tibetiz?
- 10 – Klokaat an daolenn gant elfennoù a zo en destenn.

Bloavezh(ioù)/ Lec'hioù	Darvoud(où)
1981	
1994	
1996-1999	
2006	
Amsterdam	
Tokyo	
SUA	
Sydney	

Bro Montroulez war zigarez pourmen (13')

E pelec'h e krog troiad ar weladennerien?

Ha disheñvel e oa ar blasenn gwechall? Penaos e oa?

Gant piv e oa bet devet Montroulez?

Pe anv a zo bet roet d'an ti gweladennet?

Ouzh petra eo liammet an tiez pondalez?

Petra a oa e kement pezh en ti?

Da beseurt kêr e ya an dud pa dapont an tren?

Petra a vez gounezet er parkeier tro-dro d'an hent-houarn?

Perak e soñj d'al labourer-douar eo a-bouez diskouez ar vro d'an douristed?

Petra o deus amzer an dud d'ober e Rosko?

Pe anv eo an enezenn e galleg?

Petra a zeu a laboused d'ober enni?

Pe anv eo ar c'hastell?

Pet prizoniad a zo bet d'ar muiañ en enezenn?

Gant peseurt ensavadur eo bet prenet an enezenn?

E peseurt kantved eo bet savet ar c'hastell?

Petra a chom eus ar c'hastell kozh?

Perak e oa pinvidik-mor bro Montroulez?

Da belec'h e veze kaset ar pezh a veze savet e Montroulez?

Kastell tad-kozh piv a weler war bord ar stêr?

Petra a vez kinniget gant Alato?

Perak e c'hall tud Alato bezañ awenet gant Montroulez?

Respontoù klok enno verboù displeget eo a zo da zegas

Yann-Loeiz Acquere, ur Breton bet e Tunizia

- 1 - Pegeit' zo en doa dizoloet Tunizia?
- 2 - War beseurt patrom eo diazezet an deskadurezh e Tunizia? Perak?
- 3 - Hag aes eo d'an dud kuitaat Tunizia da vont da studiañ? Ro ur skouer.
- 4 - Gant peseurt sevenadur eo dedennet ar re yaouank?
- 5 - Penaos en doe tro Yann-Loeiz da glevout sonerezh hengounel Tunizia?
- 6 - Pe liamm a zo etre sonerezh hengounel Tunizia ha hini Breizh?
- 7 - Div yezh a vez implijet e Tunizia dreist-holl : pere? Peseurt yezhoù all a vez implijet da dizhout an douristed?
- 8 - Pe anv eo ar bobl a zo e kreisteiz ar vro?
- 9 - Peseurt raktres a zo evit a sell ouzh yezh ar bobl-se?
- 10 - Peseurt raktres a fell da Yann-Loeiz sevel? Displeg.

Respontoù klok enno verboù displeget eo a zo da zegas

Montroulez

Ti an Dugez Anna

E norzh Penn-ar-Bed emañ **Montroulez** (15 574 annezad, gorread 24,82 km², stankter : 627 annezad/km²), etre div stêr : ar stêr Jarlod hag ar stêr Kefleud a gej da ober stêr Montroulez, anvet Dosenn. E kornôg Montroulez emañ Bro-Leon, hag er reter emañ Bro-Dreger. Meur a wech eo bet beuzet kêr : e 1880, 1883, 1925, 1974 hag e 2000.

Ne ouezer ket eus pelec'h e teu anv Montroulez.

Marteze eus al latin Mons Relaxus deuet da vezañ « Mont Relaix » e galleg. Pe marteze eus « mor-lès », «tost d'ar mor».

En 19^{vet} kantved e lavaras ar Baron de Wismes e teue an anv eus «s'ils te mordent, mords-les», a veze lavaret da vare ar brezel a-enep ar Saozon.

ti pondalez e kreiz-kêr

Istor

E 1520 ez eas da fall an darempredoù etre Bro-C'hall ha Bro-Saoz.

Sed ma voe kreñvaet an darempredoù etre Bro-Saoz ha Spagn hag e 1522 e voe taget Cherbourg gant bagoù saoz. Goude-se ez ejont betek Montroulez, m'en em gavjont e miz Gouere. Divizet e voe tagañ kêr da zevezh

foar Gwengamp, rak aet e oa gwazed ha soudard Montroulez betek eno.

Kreiz-kêr Montroulez

E-tro 60 bag saoz en em gavas e-kichen Montroulez, ha kantadoù a soudarded treuzwisket e kenwerzherien en em gavas e kêr.

Preizhet e voe Montroulez gant ar Saozon, kalz tud a voe lazhet. En deiz goude e teuas soudarded aotrou Laval en-dro. Mezv e oa ar Saozon gant ar gwin o doa kavet e Montroulez ha lazhet e voent gant ar C'hallaoued.

Da heul an darvoud-se e o e voe divizet lakaat sevel Kastell an Tarv. E 1675 e voe Montroulez unan eus kêrioù Breizh ma voe reuz gant ar Bonedoù Ruz.

Sevel pennadoù-kelaouiñ

Forzh peseurt pennad-kelaouiñ e vefe ez eus reolennoù boutin a ranker doujañ dezho pa saver pennadoù.

A-fet framm/kinnig :

Lakaat un ustl : mont tostoc'h-tostañ eo ar reolenn. Evel-se e oar al lennerien eus pe lec'h emeur o komz.

Skouer : Bed/Europa/C'hwec'hkorn/ Breizh/Penn-ar-Bed/Kemper/Penharz

Lakaat un titl : soñjal mat a ranker, rak gant an titl eo e vez desachet evezh al lennerien.

Lakaat un tog : da heul an titl e kaver ul lodenn tog hec'h anv. Un diverradenn verr (4-5 linenn) eus ar pennad eo. Mat e rank bezañ savet, da vroudañ al lennerien da lenn ar pennad en e bezh.

Lakaat titloù diabarzh : e diabarzh korf an destenn e vezont lakaet. Ganto e c'haller rannañ an destenn, ha servijout a reont d'al lennerien da c'houzout eus petra zo kaoz en destenn.

Lakaat ur skeudenn/skeudennoù : kentoc'h e lodenn uhelañ ar bajenn. Kement skeudenn a zo a zo ganti un alc'hwez, da zisplegañ ster ar skeudenn d'al lennerien.

Lakaat ur sinadur e dibenn ar pennad.

A-fet yezh :

Diouzh al lennerien e reer gant doareoù yezh disheñvel. War div elfenn ez eo diazezet an doare yezh : ar c'heriaoueg implijet hag an ereadurezh (an doare da aozañ ar frazennoù). Tri doare yezh a zo :

doare yezh	skouer
boutin	Tud ar vro, sevel bagoù, bezañ yaouank, a veur a vro
etre	broiz karet, saverezh listri, yaouankiz, liesvroadel
uhel	kenvroiz ker, lestrsaverezh, yaouankted, liesriezel

Ret eo gouzout n'eo ket sañset al lennerien gouzout pep tra. An tirouroù a roer dezho a rank bezañ displeget mat hag urzhiet.

Pa labourer war dodennoù zo e ranker ober gant gerioù arbennik, a c'hall lakaat diaes al lennerien. Klask heñvelsterioù a ranker ober, ma n'eus hini ebet eo ret displegañ ar gerioù a c'hallfe bezañ diaes da gompren.

E kement pennad-kelaouiñ a zo e kaver dre ret **7 titour** hollret. **Reolenn ar 7 P** eo anvet ar reolenn-se.

Piv? Petra? Pevare? Pelec'h? Pegement? Perak? Penaos?

Skouer :

D'an 31 a viz Meurzh 2012 e oa bet war-dro 10 000 den o vanifestiñ sioul e Kemper da c'houlenn ma vo lakaet ar brezhoneg da yezh ofisiel evit ma vevo da vat.

Leuniañ an daolenn gant an titouroù a zo er frazenn a-us

Piv?	
Petra?	
Pevare?	
Pelec'h?	
Pegement?	
Penaos?	
Perak?	

Kemmadurioù dre vlotaat

REOLENN

Lizherenn gentañ an holl anvioù-kadarn gwregel unan hag an anvioù-kadarn gourel lies tud a gemm goude ar ger-mell. An holl gemmadurioù dre vlotaat a c'hoarvez, nemet D/Z.

> An anvioù-kadarn gwregel da heul ne heuliont ket ar reolenne-se : *plac'h, grek, gar (hent-houarn), gavotenn*.

> An anvioù-kadarn gourel lies tud a echu e -où ne gemmont ket ivez : *an tadoù, an testoù, ar priedoù, ar maerioù* (met : ar vaered).

Kemmadurioù dre vlotaat a c'hoarvez ivez en anvioù-kadarn hag er verboù goude :

an araogennoù : *daou, div, a, da, dindan, diwar, eme, endra, en ur, war*

ar rannigoù-verb : *a, en em*

ar stagelloù : *pa, pe*

an adverboù : *gwall, hanter, re, seul*

ar gerioù-nac'hañ : *na, ne*

ar raganvioù : *hini/an hini (gwregel), unan (gwregel), re, ar re, holl, an holl*

ar gerioù-perc'hennañ : *da, e*

An anvioù-gwan a gemm goude an anvioù-kadarn gourel lies tud hag an anvioù-kadarn gwregel unan.

MET

> an anvioù-gwan a grog gant K, T, P a gemm nemet ma'z echu an anv-kadarn gant ur vogalenn pe L, M, N, R, V.

> diret eo ar c'hemmadur D/Z pa'z echu an anv-kadarn gant D, T, S, Z, ZH.

kemmadurioù dre vlotaat							
K	T	P	G	GW	B	M	D

Islinennañ an destenn da heul an holl strolladoù anv a zo enno : ger-mell + anv-kadarn (+ anv-gwan).

Aet e oa ar vugale da welout ur vaouez kozh a oa o chom e-kichen ar gar. En he liorz e oa azezet ar vaouez, war ur gador vihan dindan ur wezenn vras. Tro-dro dezhi e nije balafenned. Ur valafenn c'hlas en em lakaas ur

pennadig war bord an daol goad dirazi. Ur plac'hig a oa o c'hoari gant ur vleunienn wenn. Ur banerad kouignoù a oa gant ar skolaer. Ur verenn-vihan a voe aozet el liorz. Unan eus ar vugale, unan bras, en doa degaset e gaier hag e greionoù hag en doa skrivet en ur selaou ar vaouez. Ur wech distroet er skol e voe graet ur gentell verr. Pep bugel a reas un dresadenn war ur baperenn vrav da zerc'hel soñj eus an devezh-se. Nemet Fañch, a oa aet, sur a-walc'h, e spered da nijal pell hag e souezhas e vignoned hag e vestr-skol.

- Petra zo war da dresadenn, Fañch?

- Ur vag vras. Bez' emañ ar vartoloded o touarañ war un enezenn vurzhudus. Ur varrikenn dev o deus kavet war an draezhenn.

Kemmadurioù dre c'hwezhadenniñ

REOLENN

Lizherenn gentañ an holl anvioù-kadarn a grog gant K, T, P a gemm goude TRI, TEIR, PEVAR, PEDER, NAV hag ar gerioù-perc'hennañ MA, HE, O, AM, EM.

> An anvioù-kadarn lies (nemet an anvioù-kadarn lies tud gourel) hag an anvioù-kadarn gourel unan a grog gant **K** a gemm goude ar ger-mell UR/AR.

kemmadurioù dre c'hwezhadenniñ		
K	T	P

Islinennañ en destenn a-is an holl c'herioù a zo ur c'hemmadur dre c'hwezhadenniñ enno.

- Ma c'hi ha ma c'hazh a zo...

- Petra emaout o kontañ, ma faotrig?

- O kanañ n'emaon ket, tad-kozh. O teskiñ ma c'hentel emaon. Sellout a rafe ouzh ma c'haier?

- Ya, sur. Hini da c'hoar n'on ket deuet a-benn da welout. Kollet he doa he

c'haier hag he c'hreion. Ur wech bennak e lezo he fenn war he lerc'h. Sell : ar gazez a zo kousket war ma c'hador, morse ne vez en he faner.

- E ti Nolwenn ez eus tri c'hazh hag ur c'hi. Nann, ur giez eo. N'eus ket pell zo he deus ganet nav c'hi bihan. He zad hag he mamm a lavar e torrонт o fenn dezho.

- Me, ma faotrig bihan, ma'm bije nav c'hazh em zi e yafen da gousket em c'harr! Ma, gwelomp ar c'haier. Hopala, te a vo mat d'ober ur c'helenner.

- Kelenner ne vin ket, tad-kozh. Evel ma zad e rin : tresañ a rin er c'hazetennoù. Pe neuze e labourin evit ar skinwel ha ma zud a welo ma fenn bemdez.

Kemmadurioù dre galetaat

REOLENN

Kemmadurioù dre galetaat a c'hoarvez en anvioù-kadarn goude : HO, AZ, EZ.

kemmadurioù dre galetaat			
B	D	G	GW

Islinennañ an destenn da heul an anvioù-kadarn hag an anvioù-verb a zo HO dirazo.

- Jakez! N'emaoc'h ket o soñjal chom en ho kwele betek kreisteiz, memestra? Gwiskit buan ho tilhad ha broustit ho plev hag ho tent. Ho kervel a rin pa vo prest ho merenn-vihan. Ha gwalc'hit mat ho taouarn, mar plij. Goude merenn e vo dav deoc'h skrivañ d'ho preur.

- Adarre? E miz Du em boa skrivet dezhañ.

- Gwelout a rit, Jakez. Pa vioc'h pell diouzh ho pro e vioc'h laouen o kaout keloù ingal.

Kemmadurioù mesket

REOLENN

Lizherenn gentañ ar verboù a gemm goude ar rannigoù E ha O ha goude ar stagell MA.

> Lavaret e vez kemmadurioù mesket peogwir ez eus en o zouez kemmadurioù dre vlotaat (B, G, GW, M) hah ur c'hemmadur dre galetaat (T).

kemmadioù mesket				
B	D	G	GW	M

Islinennañ en destenn a-is an holl verboù a zo ur c'hemmadur mesket enno.

O c'hortoz Tudual emañ mamm, met hennezh a zo c'hoazh o vazailhat en e wele. O virviñ emañ an dour. Chom a ra c'hoazh keuneud o tivogediñ en oaled.

- O tont pe o vouzhañ emhout?

N'emañ ket, avat. O vlejal emañ Tudual bremañ.

- 'Keit ma vroustez da vlev, eme vamm, e tastumin da zilhad lous. Ha ma welan ac'hanout o trailhañ paper pe o tistagañ pajennoù ma levrioù e virin ouzhit da vont da c'hoari.

- Ma tebran buan e c'hallin mont ganit, mamm?

O welout neuz ankeniet he lampon e vousec'hoazh mamm.

- Ma c'hallfes bezañ prest a-benn dek munud. Met a-raok dont e walc'hi da fri. Leun a chokolad out, ma vastarez da zilhad...

Pleustriñ war ar c'hemmadurioù en anvioù-kadarn hag en anvioù-gwan

Skouer : *kazetenn + plijus*

Resis unan	Ar gazetenn blijus
Amresis unan	Ur gazetenn blijus
Resis lies	Ar c'hazetennoù plijus
Amresis lies	Kazetennoù plijus

Leuniañ an taolennoù diwar skouer gazetenn + plijus

1 – kemener + kreñv

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	

2 – logodenn + bras

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	

3 – aktor + pennek

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	

4 – plac'h + koant

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	

5 – pesketaer + bras

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	

6 – ki + trouzus

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	

7 – dimezell + koant

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	

8 – keginer + treut

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	

9 – loa + bras

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	

10 – maouez + kalonek

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	

11 – labous + gwenn

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	

12 – kanerez + barrek

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	

13 – sportour + mistr

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	

14 – abadenn + meur

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	

15 – sonadeg + braouac'hus

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	

16 – den + marv

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	

17 – paotr + trouzus

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	

18 – kastelodenn + toull

Resis unan	
Amresis unan	
Resis lies	
Amresis lies	